

แนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์¹

เชิงชาญ จงสมชัย²

สุนทรชัย ขอบยศ³

อิศรานุรักษ์ภูวนาด ชูเหล็ก⁴

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจสถานการณ์ปัญหาและสำรวจแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ และ 3) เพื่อจัดทำคู่มือแนว ปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed- method) ผลการศึกษาพบว่า

สถานการณ์ปัญหาและสำรวจแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ข้อมูลจำนวน 309 แห่ง สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติดโดยรวมในพื้นที่อยู่ในระดับปานกลางและรุนแรงมากถึงร้อยละ 46.30 (143) ประเภทยาเสพติดที่พบในพื้นที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุดคือ ยาบ้า ร้อยละ 96.1 (297) กลุ่มที่เสพยามากที่สุดคือวัยรุ่นตอนปลาย/วัยทำงานร้อยละ 62.1 (192) ส่วนแนวปฏิบัติในการป้องกันยาเสพติดส่วนใหญ่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการมอบหมายให้งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร้อยละ 72.5 (224) สำนักปลัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 14.6 (45) เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยมีการจัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องโทษของยาเสพติดร้อยละ 97.1 (300) รองลงมาคือ การทำ กิจกรรมผ่านสถานศึกษาท้องถิ่นในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดร้อยละ 96.4 (298)

ส่วนกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดพบว่า มีการติดตามดูแลผู้เสพยาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 63.4 (196) การจัดกิจกรรมบำบัด การรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 60.8 (188) ส่วนปัญหาที่พบในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติดของท้องถิ่นคือขาดความร่วมมือในการจัดการปัญหา เช่น ผู้นำท้องที่ปกปิดข้อมูลมากถึงร้อยละ 62.8 (194) ระเบียบหรือกฎหมายไม่เอื้ออำนวย เช่น อำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน ร้อยละ 34.6 (107) และขาดงบประมาณสนับสนุนจาก ฝ่ายนโยบายร้อยละ 25.6 (79)

สำหรับแนวปฏิบัติที่ดีในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของท้องถิ่น ประการแรก มีการดำเนินนโยบายด้าน การป้องกันและแก้ไขผ่านกลไกแผนพัฒนาท้องถิ่น และประการที่สอง การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดผ่านกลไกชุมชน ภายใต้งบประมาณของแผ่นดิน

คำสำคัญ : การป้องกันยาเสพติด, การแก้ไขปัญหา ยาเสพติด, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่อง แนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศคก.) ประจำปีงบประมาณ 2563

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

⁴ นักวิจัยผู้ช่วย

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to survey the problem condition and guidelines for prevention and drug problem solving of local administrative organizations of Roi-Kaen-Sarasin provincial group (Roi-Et, Khonkaen, Maha Sarakham, and Kalasin provinces), 2) to study best practices of prevention and drug problem solving of local administrative organizations of Roi-Kaen-Sarasin provincial group, and 3) to make manual of guidelines of prevention and drug problem solving for local administrative organizations. This study utilized mix-methods of research methodology.

The research data were collected from 309 local administrative organizations. The results showed that the overall levels of drug problems were at the moderate and very severe levels with the percentage of 46.30 (143). The type of drugs that was mostly found in the area was amphetamine, which was 96.1% (297). Among groups of people who take drugs the most were late teenagers and those in working age at 62.1% (192).

The guidelines for drug prevention were assigned to the Office of Public Disaster Prevention and Mitigation (with 72.5% (224) task responsibility) and Office of the Permanent Secretary of Local Administrative Organizations (with 14.6% (45) task responsibility) by doing campaign works on harm of drugs (97.1% (300)). They also did other activities on drug prevention at local schools (96.4% (298)).

As for drug problem solving activities, it was found that 63.4% (196) was placed on monitoring of drug users/drug addicts and drug addiction rehabilitation treatment (60.8 %, 188). Problems occurred in local prevention and solving drug problems were lack of cooperation in solving problems with local leaders concealing information at 62.8% (194), improper regulations or laws such as unclear authority at 34.6% (107), and lack of funding from the policy department at 25.6% (79).

For the best practices for local drug prevention and problem solving, there were two practices. Firstly, the policy of drug prevention and solving were being implemented through the local development plan mechanism, and secondly, there was a driving in drug problem solving through community mechanisms under the Mother Land Fund.

Keywords: Drug Prevention, Drug Problem Solving, Local Administrative Organization

1) บทนำ

สำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime : UNODC) ได้รายงานใน World Drug Report (2018) ว่ายาเสพติดมีการแพร่กระจายไปทั่วโลก พื้นที่ที่พบการแพร่ระบาดมากที่สุดจะอยู่บริเวณประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และทวีปยุโรป ซึ่งยาเสพติดนำมาซึ่งอาชญากรรม โดยอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีสัดส่วนถึงร้อยละ 35 ของคดีอาชญากรรมทั้งหมด โดยผลการสำรวจของสำนักงานตำรวจยุโรป (European Police Office - Europol) พบว่า อาชญากรรมทางยาเสพติดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ การปลอมแปลงสินค้า การขนส่งผู้อพยพ และการค้าอาวุธ สำหรับประเทศไทยถือเป็นตลาดหลักของยาเสพติดประเภทยาบ้าของภูมิภาค ประเทศไทยยังพื้นฐานเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดหาและลำเลียงผ่านยาเสพติด รวมทั้งฟอกเงินไปยังประเทศอื่น ๆ อีกด้วย (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.), 2562) สถานการณ์ยาเสพติดดังกล่าวได้แพร่ระบาดไปทั่วประเทศ ทั้งในบริเวณชายแดนและโซนในของประเทศ โดยปัญหาจากยาเสพติดกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและคุณภาพชีวิตและคุณภาพของสังคมไทย

สำหรับกลไกภาครัฐมีความพยายามในการต่อสู้กับปัญหานี้มาช้านาน โดยเฉพาะคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีกลไกของฝ่ายปกครอง ของกระทรวงมหาดไทยผ่านอำเภอและจังหวัดในการดูแลความมั่นคงภายใน มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับจังหวัด ในขณะที่ระดับอำเภอมีการศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินในการเอาชนะยาเสพติด นอกจากนี้แล้วในระดับท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ในขณะที่เรื่องปัญหาเสพติดยังเป็นที่ไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะหลายอปท.มีปัญหาเรื่องการจ่ายงบประมาณอุดหนุนแก่หน่วยงานอื่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จนต่อมาคณะกรรมการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยเฉพาะมิติการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติด ส่วนด้านการปราบปรามเป็นเรื่องของฝ่ายตำรวจและความมั่นคงในการดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนในพื้นที่ สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 50 (1) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537 มาตรา 67 (6,9)) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (มาตรา 16 (30) มาตรา 17 (23))

จากที่กล่าวมาข้างต้นกลไกระดับท้องถิ่นสามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำสื่อการรณรงค์ การเผยแพร่และการสร้างความตระหนักแก่ประชาชน การจัดทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด การจัดกิจกรรมในการบำบัด รักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ ติดตามดูแลผู้ติดยาเสพติด การจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้ผู้ผ่านการรักษา บำบัดฟื้นฟูผู้เสพหรือติดยาเสพติด รวมถึงการจัดหาชุดตรวจสารเสพติดและอุปกรณ์เพื่อนำไปใช้ตรวจกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ ติดตามดูแลผู้ติดยาเสพติด ทั้งนี้แนวทางดังกล่าวพึงมีการตีความภารกิจท้องถิ่นในการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและมีการแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ วันที่ 28 พฤษภาคม 2562 ตามหนังสือที่ มท. 0810.6/ว 3188 ซึ่งในทางปฏิบัติมีการดำเนินการบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นอย่างไร จึงมีความจำเป็นในการสำรวจแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคามและกาฬสินธุ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่เครือข่ายที่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ และถือเป็นพื้นที่ชนชั้นในภาคอีสาน ที่เป็นแหล่งพักและกระจายยาเสพติดที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน ดังเห็นได้จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2561) มีการจับกุมของกลางเมทแอมเฟตามีนเม็ดในกลุ่มจังหวัดนี้กว่า 2,971,176 เม็ด ซึ่งถือว่ามีปริมาณมากพอสมควร รวมถึงค้นหาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยกระบวนการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างไร ซึ่งจะสามารถพัฒนาหรือถอดบทเรียนในการองค์ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของท้องถิ่นเป็นคู่มือในการดำเนินการเพื่อร่วมสร้างสังคมแห่งสันติสุขและท้องถิ่นแห่งการลดละเลิกยาเสพติดในชุมชนท้องถิ่นต่อไป

2) วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสำรวจสถานการณ์ปัญหาและสำรวจแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคามและกาฬสินธุ์
- 2) เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคามและกาฬสินธุ์
- 3) เพื่อจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กัน (Mixed Method) โดยเน้นการศึกษาที่เน้นสี่แนวทางหลักคือ

ประการแรก การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) เช่น หนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย บทความจากวารสารและข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งนี้แหล่งข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สำนักหอสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและสำนักแหล่งค้นคว้าอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

ประการที่สอง การเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากตัวแทนของผู้นำชุมชน พระสงฆ์และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินงาน รวมถึงเงื่อนไขและปัจจัยแห่งความสำเร็จจัดการชุมชนท้องถิ่นเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประการที่สาม การสำรวจความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคามและกาฬสินธุ์โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับแนวคิดและข้อคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนท้องถิ่น พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ จำนวน 722 แห่ง ทั้งนี้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิง

ปริมาณคือ 257 ชุด (Yamane, 1973) ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (ร้อยแก่นสารสินธุ์) ได้จำนวน 309 ชุด

4) สถานการณ์ปัญหาและสำรวจแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

จากการสำรวจข้อมูลปัญหาและแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์) โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ข้อมูลจำนวน 309 แห่ง ทั้งนี้ลักษณะปัญหาในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 ปัญหาหลักคือ ปัญหาด้านยาเสพติด ร้อยละ 28.80 และปัญหาภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติ ร้อยละ 24.90

ทั้งนี้สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหายาเสพติดโดยรวมในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางและรุนแรงมาก ถึงร้อยละ 46.30 (143) ดังปรากฏข้อมูลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานการณ์ปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานการณ์ปัญหายาเสพติด	จำนวน (หน่วยงาน)	ร้อยละ
1. รุนแรงมาก	21	6.8
2. รุนแรงปานกลาง	122	39.5
3. ไม่ค่อยรุนแรงมากนัก	153	49.5
4. อื่นๆ	13	4.2
รวม	309	100.0

สำหรับประเภทยาเสพติดที่พบในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุดคือ ยาบ้า ร้อยละ 96.1 (297) ซึ่งถือว่ามีจำนวนมากเมื่อเทียบกับการรับรู้การระบาดของยาเสพติดประเภทอื่นๆ ทั้งนี้กลุ่มที่พบว่ามีกาเสพติดมากที่สุดคือวัยรุ่นตอนปลาย/วัยทำงานร้อยละ 62.1 (192) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประเภทยาเสพติดที่แพร่ระบาดในอปท.กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

ประเภทยาเสพติด	จำนวน (หน่วยงาน)	ร้อยละ
1. ยาบ้า	297	96.1
2. ยาบ้าและยาไอซ์	3	1.0
3. กัญชา	2	0.6
4. ยาบ้าและกัญชา	4	1.3
5. ไม่พบยาเสพติด	3	1.0
รวม	309	100.0

ส่วนแนวปฏิบัติในการป้องกันยาเสพติดส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการมอบหมายให้งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร้อยละ 72.5 (224) สำนักปลัดฯร้อยละ 14.6 (45) เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งนี้ก็มีการดำเนินงานภายใต้ต้องการปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายหน่วยงานภายในดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ส่วนงานที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ส่วนงานที่รับผิดชอบ	จำนวน (หน่วยงาน)	ร้อยละ
1. สำนักปลัดฯ	45	14.6
2. งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	224	72.5
3. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบในองค์กรทุกฝ่าย	18	5.8
4. ศูนย์ป้องกันยาเสพติดระดับตำบล	3	1.0
5. งานสาธารณสุข	9	2.9
6. คำสั่งแต่งตั้งร่วมเครือข่ายระดับจังหวัด	2	0.6
7. ฝ่ายปกครองอปท.	2	0.6
8. กองสวัสดิการ	3	1.0
9. ไม่มีบุคลากรรับผิดชอบ	3	1.0
รวม	309	100.

ทั้งนี้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องโทษของยาเสพติดร้อยละ 97.1 (300) รองลงมาคือ การทำกิจกรรมผ่านสถานศึกษาท้องถิ่นในการป้องกันปัญหาเสพติดร้อยละ 96.4 (298) ทั้งนี้ รายละเอียดอื่นๆสามารถดูได้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การดำเนินการด้านการป้องกันยาเสพติด

การดำเนินการด้านการป้องกันยาเสพติด	มี	ร้อยละ
1. อปท. มีการจัดทำสื่อเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด	295	95.5
2. อปท. มีการจัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องโทษของยาเสพติด	300	97.1
3. การจัดทำกิจกรรมหรือการจัดอบรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	298	96.4
4. การทำกิจกรรมผ่านสถานศึกษาท้องถิ่นในการป้องกันปัญหาเสพติด	296	95.8
5. มีการจัดเวรยามโดยร่วมมือกับชุมชน	177	57.3
6. มีการตั้งคณะกรรมการคุ้มเพื่อสอดส่องดูแลปัญหายาเสพติด	255	82.5
7. มีการตั้งกฎกติการ่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่น	201	65.0
8. มีกิจกรรมส่งเสริมกีฬาต้านยาเสพติด	292	94.5
9. โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง	33	10.7
10. กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชน ลด ละเลิก อบายมุข	279	90.3
11. มีการจัดตู้ ปณ. ชุมชน รับร้องเรียนและแจ้งเบาะแสเรื่องยาเสพติด	269	87.1

ส่วนกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่ามีการติดตามดูแลผู้เสพยาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 63.4 (196) การจัดกิจกรรมบำบัด การรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 60.8 (188) และรายละเอียดอื่นๆตามที่แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การดำเนินการด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด

การดำเนินการด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด	มี	ร้อยละ
1. การจัดกิจกรรมบำบัด การรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	188	60.8
2. การติดตามดูแลผู้เสพยาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด	196	63.4
3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัด รักษา ฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด	178	57.6
4. การจัดหาชุดตรวจหาสารเสพติดและอุปกรณ์เพื่อนำไปใช้ตรวจกลุ่มเป้าหมายเพื่อบำบัด ฟื้นฟู หรือติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟู	116	37.5

ส่วนปัญหาที่พบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของท้องถิ่นคือ ขาดความร่วมมือในการจัดการปัญหา เช่น ผู้นำท้องที่ปกปิดข้อมูลมากถึงร้อยละ 62.8 (194) ระเบียบหรือกฎหมายไม่เอื้ออำนวย เช่น อำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน ร้อยละ 34.6 (107) และขาดงบประมาณสนับสนุนจากฝ่ายนโยบายร้อยละ 25.6 (79) ทั้งนี้สามารถดูปัญหาอื่นๆในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้จากตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ปัญหาการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติด

ปัญหาการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
1. ระเบียบหรือกฎหมายไม่เอื้ออำนวย เช่น อำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน	107	34.6
2. ขาดแรงจูงใจในการทำงาน	28	9.1
3. ขาดทักษะในการทำงานด้านยาเสพติด	27	8.7
4. ขาดผู้นำในการชี้ชัดปัญหาเสพติดในท้องถิ่น	49	15.9
5. ขาดความร่วมมือในการจัดการปัญหา เช่น ผู้นำท้องที่ปกปิดข้อมูล	194	62.8
6. ขาดงบประมาณสนับสนุนจากฝ่ายนโยบาย	79	25.6
7. อื่นๆ เช่น บุคลากรไม่เพียงพอ / การแก้ปัญหาไม่ตรงจุด	12	3.9
8. อื่นๆ เช่น การสื่อสารกับผู้ปกครอง	5	1.6
9. อื่นๆ เช่น การปกปิดข้อมูลกลุ่มเสี่ยง	5	1.6
10. อื่นๆ เช่น การบังคับใช้กฎหมายของตำรวจ	3	1.0

5) แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

สำหรับการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ได้มีการเลือกกรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 1 แห่งคือเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์โดยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เป็นพื้นที่เขตเมืองและมีบางชุมชนมีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี

ในหลายเรื่อง กอปรกับได้รับรางวัลพระปกเกล้า รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี จึงมีการเลือกเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เป็นพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดผ่านแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายและมีหน่วยงานภายในรับผิดชอบการทำงานตามบทบาทและภารกิจของตน นอกจากนี้ยังมีการขับเคลื่อนผ่านกลไกระดับชุมชน ภายใต้การดำเนินการของกองทุนแม่ของแผ่นดินซึ่งมีการดำเนินการจำนวนทั้ง 15 ชุมชน (ทั้งนี้เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์มีชุมชนในเขตเทศบาลที่มีคณะกรรมการชุมชนทั้งสิ้น 36 ชุมชน: กองสวัสดิการสังคม, 2563) คิดเป็นร้อยละ 41.66 ของชุมชนในเขตเทศบาลที่มีการเข้าร่วมดำเนินการกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับชุมชนและมีกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับพื้นที่

ทั้งนี้ยังมีข้อสังเกตในการทำงานในระดับพื้นที่คือ

ประการแรก การมีแนวคิดการเครือข่ายในการบริหารจัดการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับตำบล เพื่อร่วมกันกระตุ้นการทำงานในระดับชุมชน เช่น กรณีการทำกิจกรรมการเพิ่มทุนโดยการทำผ้าป่าสามัคคีและมีการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน นอกจากนี้การทำกิจกรรมหรือโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ก็มีการเชื่อมโยงนโยบายกับสถานศึกษาสังกัดท้องถิ่นรวมถึงการประสานชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เพื่อพัฒนาและขยายชุมชนในการจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยเทศบาลมีบทบาทในการประสานและเป็นกลไกกลางในการให้คำแนะนำในการบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดินและกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประการที่สอง การดำเนินการที่หลากหลายรูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กล่าวได้ว่าเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ กล่าวคือ มีการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามขอบเขตอำนาจของตนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในระบบแผนพัฒนาท้องถิ่นและการใช้กลไกระดับชุมชนในการช่วยสอดส่องและดูแลคนในชุมชนผ่านการดำเนินการของกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ประการที่สาม ชุมชนที่การทำกิจกรรมต่อเนื่องในการจัดการปัญหายาเสพติดมักจะมีผู้นำชุมชนที่ใส่ใจ รวมถึงการร่วมใจของของคณะกรรมการในระดับชุมชน การมีอาชีพที่ทำอย่างต่อเนื่องและมีรายได้ในระดับชุมชน เช่นกรณีชุมชนดงปอประชาชนมีการปลูกมะลิและทำอาชีพร้อยมาลัยจำหน่าย ซึ่งกว่าร้อยละ 90 ที่ประกอบอาชีพนี้และมีรายได้ในครัวเรือนทุกวัน ถือเป็นสมาชิกอาชีพของคนในชุมชนและเป็นการช่วยให้คนในชุมชนไม่ค่อยมีเวลาไปคิดในเรื่องยาเสพติด

สำหรับประเด็นปัญหาในการดำเนินการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ได้แก่

1) ปัญหาในเชิงโครงสร้างการทำงานด้านยาเสพติดในระดับพื้นที่ กล่าวคือแม้มีการตีความเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และสำหรับการปราบปรามย่อมเป็นอำนาจของฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจและสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในขณะที่ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีหลากหลายและกระทบต่อชีวิตประชาชน ความเชี่ยวชาญด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาของผู้ปฏิบัติงานก็มีความแตกต่างกันไปตามแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้ส่วนงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ

2) ปัญหาเชิงการออกแบบและการทำงานเชิงรุก หากทางเทศบาลมีการนำประเด็นปัญหาเสาเสพติดมาเป็นวาระการพัฒนาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากที่มีโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่แล้วมากำหนดเป็นแนวทางหรือแผนด้านการป้องกันและแก้ไขเสาเสพติดเป็นการเฉพาะ ก็จะทำให้การทำงานด้านนี้มีเป้าหมายที่กำหนดอย่างชัดเจนและมีทิศทางที่ชัดเจนร่วมกัน

3) ปัญหาด้านการประเมินผลกระทบของโครงการการประเมินผลกระทบในที่นี้หมายความว่า การดูผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการว่ามีความเปลี่ยนแปลงในด้านใดบ้างซึ่งไม่เพียงแต่การประเมินความพึงพอใจของโครงการเท่านั้น เพราะการประเมินภาพใหญ่ของโครงการจะทำให้ได้แนวทางในปรับปรุงกระบวนการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขเสาเสพติดในระดับพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

4) สถานภาพกลไกการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขเสาเสพติดระดับชุมชน การทำงานในมิตินโยบายเสพติดของผู้นำชุมชน ในฐานะที่เป็นกลไกของท้องถิ่นระดับเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร ซึ่งต่างจากการทำหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เนื่องจากกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านเป็นกลไกของราชการส่วนภูมิภาคคืออำเภอและจังหวัดซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงและการรักษาความสงบเรียบร้อย ทั้งนี้ในส่วนของประธานชุมชนนั้น แม้จะมีการเลือกตั้งและการแต่งตั้งจากเทศบาลแต่ไม่มีอำนาจหน้าที่และสวัสดิการที่หนักแน่นในด้านการจัดการปัญหาเสาเสพติดเฉกเช่นฝ่ายปกครอง

5) งานด้านการป้องกันและแก้ไขเสาเสพติดเป็นเสมือนงานฝากขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือการขอเบ็ดเตล็ดงานด้านนี้หากพิจารณาข้อมูลทั้งภาพรวมจากการสำรวจและข้อมูลของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พบว่ามีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งแบ่งภารกิจตามความรับผิดชอบในแต่ละฝ่ายงาน และผู้ที่จะทำงานอย่างเชี่ยวชาญในด้านนี้คงต้องใช้เวลาพอสมควร

6) สรุปและอภิปรายผล

การศึกษา“แนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขเสาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์” โดยวิธีการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างวิธีการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อทำการสำรวจสถานการณ์และภาพรวมในการจัดการปัญหาเสาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการศึกษาเชิงคุณภาพอันเป็นการถอดบทเรียนรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขเสาเสพติดในระดับพื้นที่ อันเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่บัญญัติให้ท้องถิ่นต้องดูแลงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

สำหรับสถานการณ์ ลักษณะปัญหาในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 ปัญหาหลักคือ ปัญหาด้านเสาเสพติด ร้อยละ 28.80 และปัญหาภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติ ร้อยละ 24.90 ข้อมูลนี้เป็นลักษณะของปัญหาในภาพรวมทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาเสาเสพติดโดยรวมในพื้นที่อยู่ในระดับปานกลางและรุนแรงมากถึงร้อยละ 46.30 (143) ข้อมูลความรุนแรงดูเหมือนจะไม่น้อยนักเมื่อพิจารณาเทียบกับความรู้สึกและข้อมูลข่าวสารที่พบรายวัน แต่ก็ยืนยันว่าปัญหาเหล่านี้ยังคงมีอยู่และอาจเป็นผลจากกระบวนการจัดเก็บข้อมูลทางโทรศัพท์ ข้อจำกัดของเวลาและการตอบแบบรวดเร็ว จึงทำให้ได้ข้อมูลตามที่นำเสนอมา

ทั้งนี้ในการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกลไกภายในที่ดูแลและรับผิดชอบที่หลากหลายตามแต่การมอบหมายของผู้บริหารท้องถิ่นและภาระงานที่เกี่ยวข้องดังจะเห็นได้จากการมอบหมายให้งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร้อยละ 72.5 รองลงมาคือสำนักปลัดร้อยละ 14.6 เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ข้อที่น่าสังเกตในประเด็นนี้คือ มีการสอบถามว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนงานภายในอปท.ที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยตรง คือหน่วยงานใด ผู้ให้ข้อมูลมุ่งตรงไปที่บุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งมีเพียงส่วนน้อยที่นึกถึงคำสั่งแต่งตั้งร่วมเครือข่ายระดับจังหวัดหรือศูนย์ป้องกันยาเสพติดระดับตำบล ตอบเพียงร้อยละ 1(3) หรือการตอบว่ามีคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบในองค์กรทุกฝ่ายมีการให้คำตอบส่วนนี้เพียงร้อยละ 5.8 (18) สะท้อนให้เห็นว่าภาพการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในการรับรู้ของท้องถิ่นมุ่งตรงไปที่บุคลากรในการดำเนินการ มากกว่าความคุ้นชินในการใช้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเทศบาล/เมือง/ตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล (ศป.ปส.อปท.) ทั้งนี้ในส่วนการสื่อสารองค์การของระบบราชการยังมีการใช้คำว่าปราบปรามยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (หนังสือด่วนที่สุด ที่ขก.0023.3/ว30120 ลว.2 พย.2561, กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2561) ในขณะที่บทบาทเน้นไปที่การเป็นกลไกในการบูรณาการการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ดังนั้นในประเด็นนี้อปท.อาจต้องทบทวนแนวทางการทำงานในระดับพื้นที่ว่าแนวทางการดำเนินการของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเทศบาล/เมือง/ตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล (ศป.ปส.อปท.) ในทางปฏิบัติได้ทำหน้าที่ในเชิงพื้นที่มากน้อยเพียงใด หรือเพียงแต่ต้องดำเนินการตามที่ส่วนราชการกลางสั่งการมาเท่านั้น ทั้งนี้การดำเนินการชัดเจนว่าโดยส่วนใหญ่บุคลากรมาจากงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นลักษณะงานฝากที่มอบหมายให้อปท.ดำเนินการในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพราะในมุมมองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังฉายภาพที่เน้นความสำคัญไปที่การปราบปรามซึ่งเป็นอำนาจของฝ่ายปกครองท้องถิ่นคือกำนันผู้ใหญ่บ้านและงานปกครองอำเภอ ในการเป็นกลไกหลักในการจัดการ

นอกจากนี้ยังพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการมอบหมายให้กองสวัสดิการสังคม ร่วมดูแลในฐานะงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชน และยังมีกองการศึกษาที่ดูแลเด็กและเยาวชนในพื้นที่อีกด้วย การมอบหมายให้แต่ละหน่วยดูแลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีทั้งดำเนินการโดยตรงและการทำงานทางอ้อมเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งไม่ได้มีลักษณะเป็นส่วนงานหรือตำแหน่งโดยตรงในภารกิจด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด การมอบหมายภารกิจด้านนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาคนในระดับพื้นที่ เนื่องจากยาเสพติดเกี่ยวข้องกับคนโดยตรง ประเด็นนี้สามารถมองได้อย่างน้อยสองประเด็น กล่าวคือ ประเด็นแรก การทำงานที่ยืดหยุ่นในมิติการจัดการปัญหายาเสพติด ซึ่งสามารถมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลที่คิดว่าสามารถทำงานในบริบทพื้นที่เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ประการที่สอง อาจมองได้ว่าการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นการทำงานตามความจำเป็น หรือเป็นงานฝากที่ไม่ค่อยสำคัญในระดับท้องถิ่น เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับท้องถิ่นและกระทบต่อสวัสดิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เป็นลักษณะการทำงานตามแนวนโยบายระดับชาติ แม้มีอำนาจในระดับท้องถิ่นก็ตาม

สำหรับมติการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติด ผ่านการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องโทษของยาเสพติด ซึ่งประเด็นนี้มีความเชื่อมโยงกับการทำกิจกรรม ผ่านสถานศึกษาท้องถิ่นในการป้องกันปัญหายาเสพติด ส่วนกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มร้อย แก่นสารสินธุ์ พบว่ามีการติดตามดูแลผู้เสพยาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด การจัดกิจกรรมบำบัด การรักษาฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ส่วนปัญหาที่พบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของท้องถิ่นคือ ขาดความร่วมมือในการจัดการปัญหา เช่น ผู้นำท้องที่ปกปิดข้อมูล เนื่องจากเป็นเรื่องที่สุ่มเสี่ยงต่อความปลอดภัยในการ ทำหน้าที่ และในขณะเดียวกันผู้ปกครองท้องที่หรือกำนันผู้ใหญ่บ้านก็มีข้อมูลที่ต้องรายงานผู้บังคับบัญชา คือ นายอำเภอตามกลไกการทำงานของฝ่ายความมั่นคง หรือแม้แต่การทำงานในระดับพื้นที่ที่มีชุมชนเข้มแข็งแต่ก็ อาจเห็นบทบาทการประสานงานกันในระดับพื้นที่น้อย และอาจทำงานในลักษณะแยกส่วนระหว่างท้องถิ่นและ ท้องที่ การทำงานที่สอดคล้องประสานกันมีทั้งที่เป็นไปได้ในบางพื้นที่และเป็นเพียงมายาคติในบางพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีระเบียบหรือกฎหมายไม่เอื้ออำนวยในระดับท้องถิ่น เช่นการมีมุมมองหรือทัศนคติว่าอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน ในการทำงานด้านยาเสพติดและบางพื้นที่ไม่ต้องการทำหน้าที่เหล่านี้เพราะมักจะให้ถือเป็นอำนาจของฝ่าย ปกครองเป็นสำคัญ และขาดงบประมาณสนับสนุนจากฝ่ายนโยบาย ทำให้กิจกรรมการทำงานทำไปเพื่อตอบ ตัวชีวิตหรือประเมินผลบางประการเท่านั้นแต่ยังไม่สามารถทำอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและมีความเป็นรูปธรรมได้

7) เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. (2562). หนังสือที่มท. 0810.6/ว 3188 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2562 เรื่อง ภารกิจ

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. (2563). เอกสารการตรวจสอบสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

โดยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. กาฬสินธุ์. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2562). **แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปรามและ**

บำบัดรักษายาเสพติด ปี 2562.

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. (2563). **แผนพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2561-2565.** เทศบาลเมือง
กาฬสินธุ์.

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. (2563). **แผนพัฒนาเทศบาล พ.ศ. 2561-2565 ฉบับทบทวน 2562 เพิ่มเติม**

ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2563. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์.

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. (2563). **ระเบียบคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินเทศบาลเมือง**

กาฬสินธุ์ พ.ศ. 2563.

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. (2563). **แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินเทศบาลเมือง**

กาฬสินธุ์ ลงวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2563. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์.

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2561). **ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่ว**

ประเทศ. รายงานประจำปี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

Yamane,Taro. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis**. 3rd edition. New York: Harper and Row Publication.